

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ
Παράρτημα Ανατολικής Στερεάς

Διδότου 26, 106 80 Αθήνα
ΤΗΛ.: 210 3618118 - 3605579, FAX: 210 3605436
Δ/ΝΣΗ E-mail: geoteeath@otenet.gr
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: Γεωργία Κόττα

ΘΕΜΑ: «Προτάσεις για το Επιχειρησιακό
Πρόγραμμα Πρωτογενή Τομέα Στερεάς
Ελλάδας».

Αθήνα, 12 Ιανουαρίου 2012

Αρ. Πρωτ.: 38

Προς

Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας
Γραφείο Αντιπεριφερειάρχη
Αγροτικής Οικονομίας &
Κτηνιατρικής
κ. Σταμάτη Καπελέρη
Υψηλάντη 1, 35100 Λαμία

Κοινοποίηση:

- 1) Κ.Υ. ΓΕΩΤ.Ε.Ε.
- 2) Περιφ. Παρ/τα ΓΕΩΤ.Ε.Ε.
Έδρες τους

Το Παράρτημα Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, ανταποκρινόμενο στο αίτημά Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας για τη διατύπωση προτάσεων επί του κειμένου εργασίας του Επιχειρησιακού Προγράμματος Πρωτογενή Τομέα Στερεάς Ελλάδας και στα πλαίσια πάντα του θεσμικού του ρόλου ως σύμβουλου της πολιτείας σε θέματα πρωτογενή τομέα, προχώρησε στη σύσταση Ομάδας Εργασίας που είχε ως έργο της τη μελέτη του ως άνω κειμένου εργασίας και τη διατύπωση προτάσεων επί αυτού. Οι προτάσεις της ομάδας εργασίας, όπως συζητήθηκαν και εγκρίθηκαν ομόφωνα στην 1η/11-1-2012 συνεδρίαση της Διοικούσας Επιτροπής του Παρ/τος, διαμορφώνονται ως εξής:

- Θεωρούμε ότι έχει γίνει μια πολύ σημαντική και τεκμηριωμένη δουλειά από το συντάκτη του προγράμματος, όσον αφορά την αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης, την καταγραφή των προβλημάτων, αλλά και τις δυνατότητες αντιμετώπισής τους. Θα πρέπει όμως να επισημάνουμε ότι οι στόχοι που τίθενται για την ανάπτυξη της περιοχής, καθώς και τα οικονομικά και θεσμικά μέτρα που λαμβάνονται για την κάλυψη ή προσέγγιση αυτών θα πρέπει να επικαιροποιηθούν με βάση τις σημαντικές εξελίξεις που σημειώνονται τόσο σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, όσο και κυρίως σε επίπεδο της Χώρας και συνεπώς και της περιφέρειας (μνημόνιο, μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα, αύξηση ανεργίας, έλλειψη χρηματοδότησης του αγροτικού τομέα στα αναπτυξιακά έργα, στο Π.Δ.Ε και περιοριστικά μέτρα που λαμβάνονται).
- Η προσεκτική μελέτη όλων των στοιχείων του κειμένου εργασίας δείχνει τη δυσμενή ανάπτυξη που έχουν αρκετοί κλάδοι του πρωτογενή τομέα της περιφέρειας. Θα πρέπει συνεπώς να παρθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα και να εξασφαλισθούν οι αναγκαίες προϋποθέσεις όπως: "κατάρτιση ολοκληρωμένων για υλοποίηση προγραμμάτων, επαρκής χρηματοδότησής τους, κατασκευή των αναγκαίων έργων υποδομών, δημιουργία υποστηρικτικών δομών κλπ. "

- Σε ειδικότερα ζητήματα του κειμένου επισημάνθηκε από τα μέλη της ομάδας εργασίας, ότι υπάρχουν ελλείψεις και προβλήματα που θα πρέπει να αντιμετωπισθούν άμεσα προκειμένου να καταστεί δυνατή η ανάπτυξη του τομέα. Ορισμένα από αυτά είναι:
 - Έλλειψη χωροταξικού σχεδιασμού για την ανάπτυξη της φυτικής και ζωικής παραγωγής, των ιχθυοκαλλιεργειών, των ζωνών ανάπτυξης βιομηχανικής παραγωγής, των περιοχών δόμησης κλπ.
 - Το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο των ασχολουμένων στον πρωτογενή τομέα και η έλλειψη πτυχιούχων γεωπόνων, κτηνιάτρων κλπ. στις υπηρεσίες του Δημοσίου.
 - Δεν αντιμετωπίζεται στο κείμενο εργασίας η περιβαλλοντική υποβάθμιση ορισμένων περιοχών από την ανεξέλεγκτη και εγκληματική απόρριψη βιομηχανικών αποβλήτων (μόλυνση περιοχών με εξασθενές χρώμιο), τα οποία εκτός της σοβαρής υποβάθμισης της γεωργικής γης έχουν επηρεάσει σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό και τα υπόγεια νερά. Η έλλειψη ελεγκτικών μηχανισμών από το κράτος και ως εκ τούτου ο πλημμελής έλεγχος των βιομηχανιών, δημιουργεί σοβαρό πρόβλημα μόλυνσης των παραγόμενων φυτικών και ζωικών προϊόντων σε παρακείμενες γεωργικές εκτάσεις και εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους για την υγεία των καταναλωτών, αλλά και των παραγωγών.
 - Δεν αντιμετωπίστηκε και δεν προβλέπεται στο κείμενο χωροταξική κατανομή κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων για παραγωγή λευκών κρεάτων σε όλη την περιφέρεια, με αποτέλεσμα το 40% της παραγωγής χοιρείου κρέατος και κρεοπαραγωγού πτηνοτροφίας να εντοπίζεται στην Εύβοια και την περιοχή Θηβών, συντελώντας στην επιπλέον επιβάρυνση των περιοχών σε συνδυασμό και με την προηγούμενη παράγραφο.
 - Η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σε γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας αφαιρεί εκτάσεις από τη γεωργική παραγωγή.
 - Υπάρχει ανάγκη προώθησης παραγωγής χονδροειδών και ενσιρωμένων ζωοτροφών με σκοπό την ανάπτυξη του κλάδου της βοοτροφίας, δεδομένου ότι ο κλάδος βρίσκεται πολύ χαμηλά στο 2% περίπου της Χώρας.
 - Βελτίωση της χρηματοδοτικής στήριξης παραγωγής προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας.
 - Προώθηση της ευρυζωνικότητας των δικτύων σε όλα τα χωριά της περιφέρειας ΣΕ με γρήγορες και φτηνές υπηρεσίες internet με σκοπό την καλύτερη πρόσβαση στις αγορές και υπηρεσίες των περιοχών αυτών.
 - Θα πρέπει να προωθηθεί η ένταξη του πευκόμελου της Εύβοιας στα ΠΟΠ ή ΠΓΕ.
 - Προώθηση του θεσμού των Γεωργικών Συμβουλών είτε μέσω μητρώων από τον ιδιωτικό τομέα είτε με γεωτεχνικούς της περιφέρειας.
 - Επέκταση της εφαρμογής του Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης στη φυτική & ζωική παραγωγή.
 - Διαδικασίες επιλογής προϊόντων και αναγνώρισή τους ως ΠΟΠ/ΠΓΕ. Οι επιλογές πρέπει να δημιουργούν κρίσιμες μάζες προϊόντων ώστε να διευκολύνεται η εμπορική διαδικασία.
 - Λόγω της γεωγραφικής θέσης της περιφέρειας θεωρείται σκόπιμη η ενίσχυση δράσεων αγροτουρισμού και ειδικότερα δράσεων οι οποίες έχουν σχέση με επισκέψιμα αγροκτήματα και πρότυπες μονάδες αγροτουρισμού.

Ειδικότερα για ορισμένες καλλιέργειες καθώς και για την κτηνοτροφία καταθέτουμε τις παρακάτω ενδεικτικές προτάσεις.

I. ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ

A. ΔΕΝΔΡΟΚΟΜΙΚΑ

(Διάδοση δενδρωδών καλλιεργειών μικρών υδατικών απαιτήσεων)

1. ΕΛΙΑ

Στην περιφέρεια η ελιά είναι ο κύριος δενδροκομικός τομέας και γενικά η πιο σπουδαία καλλιέργεια.

Η περιφέρεια κατέχει τα 2/3 των εκτάσεων με καλλιέργεια της βρώσιμης ελιάς ποικιλίας «ΑΜΦΙΣΗΣ» πανελλαδικά.

Στην περιφέρεια η ελιά «ΑΜΦΙΣΗΣ» καταλαμβάνει το 60-70% της έκτασης των ελαιώνων. Το υπόλοιπο 30-40% καλλιεργείται με λαδοελιές ποικιλιών μεγαρίτικης, θρουμπολιά, μανάκι, κωρωνείκης κ.α..

Το ποσοστό των αρδευόμενων ελαιώνων είναι μικρότερο του 10% (στην Κρήτη είναι ανώτερο του 50%), με αποτέλεσμα η παραγωγή να είναι μικρή.

Πρέπει να γίνουν υδρολογικές μελέτες για την αύξηση των αρδευόμενων ελαιώνων με στάγδην άρδευση.

Στη βρώσιμη (επιτραπέζια) ελιά θα πρέπει να διαδοθεί η μόρφωση των δέντρων με το σχήμα του ανεστραμένου κυπέλου που δίδει μικρότερη παραγωγή αλλά αυτό το μειονέκτημα αντισταθμίζεται πολλαπλά από το μεγάλο μέγεθος του καρπού και την ευκολία συλλογής από το έδαφος.

Στη λαδολιά όπου μπορεί να χρησιμοποιηθεί ελκυστήρας τα δέντρα θα πρέπει να μορφωθούν κατά τρόπο που να διευκολύνει τη μηχανική συλλογή με δόνηση (Ισπανική μέθοδος).

Σε μεγάλες επίπεδες εκτάσεις θα πρέπει οι νέες φυτείες να εγκαθίστανται με το νέο υπέρ – πυκνό σύστημα ώστε η συγκομιδή να γίνεται μηχανικά.

Εάν δεν μειωθεί το κόστος παραγωγής γρήγορα θα βρούμε από τις αγορές.

2. ΞΗΡΟΙ ΚΑΡΠΟΙ

(ΑΙΓΙΝΗΣ – ΚΑΡΥΔΙΑ – ΚΑΣΤΑΝΙΑ – ΑΜΥΓΔΑΛΑ – ΦΟΥΝΤΟΥΚΙΑ)

Να διαδοθούν σε όλες τις περιοχές. Όπου τα εδάφη είναι επίπεδα να διαδοθεί η μηχανική συγκομιδή.

Οι νέες φυτείες θα πρέπει να φυτευτούν με νέες πιο παραγωγικές ποικιλίες, καθώς και όπου απαιτείται ανανέωση των δέντρων.

Να επεκταθεί η στάγδην άρδευση.

3. ΞΗΡΟΙ ΟΠΩΡΕΣ

(ΣΥΚΑ – ΔΑΜΑΣΚΗΝΑ)

Να επεκταθούν οι καλλιέργειες των ξηρών οπωρών στις περιοχές Π.Ο.Π. λόγω των καλών τιμών που επιτυγχάνουν.

Να επεκταθεί η στάγδην άρδευση.

Η συλλογή να γίνεται με δίχτυα ή πανιά για αποφυγή ανάπτυξης αφαλατοξινών.

Οι ξηροί καρποί και οι ξηροί οπώρες λόγω των πολλών πλεονεκτημάτων θεωρούνται ότι θα είναι τα προϊόντα που θα κυριαρχήσουν τον 21^ο αιώνα.

4. ΚΕΡΑΣΙΑ

Επέκταση της καλλιέργειας κυρίως στα μη ασβεστούχα εδάφη της περιφέρειας.

Οι νέες φυτεύσεις θα πρέπει να γίνονται: α) με κλιμακούμενες ποικιλίες συγκομιδής ώστε να αποφεύγεται η πίεση της αγοράς και τα δυσμενή αποτελέσματα των βροχοπτώσεων και β) όταν υπάρχουν διαθέσιμες εκτάσεις για αναφυτεύσεις να διαδοθούν τα νάνα υποκείμενα και τα νέα σχήματα μορφώσεων για μείωση του κόστους της συγκομιδής.

5. ΜΗΛΟΕΙΔΗ

(ΜΗΛΙΑ, ΑΧΛΑΔΙΑ, ΚΥΔΩΝΙΑ)

Μπορούν να επεκταθούν σε όλη την περιφέρεια αφού υπάρχει ζήτηση.

Στα επίπεδα εδάφη να διαδοθούν τα γραμμικά σχήματα.

6. ΠΥΡΗΝΟΚΑΡΠΑ

Να διαδοθούν τα εκτός εποχής ροδάκινα και νεκταρίνια.

B. ΜΕΓΑΛΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ

1. ΒΑΜΒΑΚΙ

Να διατηρηθεί η καλλιέργεια στις υπάρχουσες εκτάσεις όσο υπάρχουν οι κάθε μορφής επιδοτήσεις και οι διεθνείς τιμές είναι ικανοποιητικές.

2. ΣΙΤΗΡΑ

Να διατηρηθεί η καλλιέργεια.

3. ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΑ ΦΥΤΑ

(ΚΑΛΑΜΠΟΚΙ – ΜΗΔΙΚΗ – ΤΡΙΦΥΛΛΙΑ)

Θα πρέπει να αυξηθούν οι καλλιέργειες.

Όπου υπάρχει ενσταυλισμένη κτηνοτροφία μεγάλων και μικρών μυρκαστικών να διαδοθεί η ενσίρωση.

4. ΑΡΩΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΦΥΤΑ

Θα πρέπει να αξιοποιηθούν με αυτά οι λιγότερο γόνιμες εκτάσεις ανεξαρτήτως υψομέτρου.

Γ. ΚΗΠΕΥΤΙΚΑ

Σε ακτίνα 100 Km από τα όρια του νομού Αττικής (Μέγαρα, Αυλώνα, Καπανδρίτι, Μαραθώνας) να αυξηθούν οι καλλιέργειες των κηπευτικών λόγω των υψηλών τιμών που επιτυγχάνουν αυτές γιατί είναι κοντά η μεγάλη αγορά των Αθηνών.

Θα πρέπει όμως να αποφευχθούν περιοχές με βιομηχανική ρύπανση.

II. ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

Στην ενσταυλισμένη και ημιενσταυλισμένη κτηνοτροφία θα πρέπει να γίνει προσπάθεια για βελτίωση των κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων.

Σε αυτές τις μορφές κτηνοτροφίας η επιτυχία εξαρτάται 50% από τη διατροφή και 50% από τις εγκαταστάσεις εσταυλισμού.

Στην περιφέρεια σχεδόν στο σύνολο οι σταυλικές εγκαταστάσεις δεν τηρούν τις ελάχιστες απαιτούμενες προδιαγραφές. Η κατάσταση είναι πάρα πολύ υποβαθμισμένη.

Στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Γεωργίας υπάρχουν έτοιμα σχέδια πρότυπων κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων, τα οποία βεβαίως πρέπει να προσαρμόζονται αναλόγως.

III. ΑΛΙΕΙΑ

Σε ό, τι αφορά τη μικρή παράκτια αλιεία που εξασκείται κυρίως σε κλειστούς κόλπους (B & N. Ευβοϊκός, Κορινθιακός) να σχεδιαστούν και να υλοποιηθούν κατάλληλες δράσεις ώστε να ενισχυθούν οι παράκτιοι αλιείς μέσω του σχετικού Επιχειρησιακού Προγράμματος της Δ' Προγραμματικής Περιόδου. Η επιπλέον ενίσχυσή τους μπορεί

να αποβεί κρίσιμη για τη διατήρηση των θέσεων εργασίας τους και την ελαχιστοποίηση της απώλειας του εισοδήματός τους.

Σε ό, τι αφορά τους παράκτιους αλιείς που δραστηριοποιούνται στην ανατολική πλευρά της Εύβοιας θα πρέπει να επιδοτηθούν ιδιαίτερα προκειμένου να εκσυγχρονίσουν ή να κατασκευάσουν νέα σκάφη για να αντιμετωπίζουν τις δυσμενείς συνθήκες του Αιγαίου.

Για τα σκάφη της Μέσης Αλιείας της Περιφέρειας (κυρίως μηχανότρατες και γρι-γρι νηολογημένα στη Χαλκίδα) θα πρέπει να εξασφαλιστούν οι λιμενικές υποδομές (ιχθυόσκαλα, λιμένες εκφόρτωσης του ΚΑΝ (ΕΚ) 1967/2006 κτλ) να λειτουργούν όπως πρέπει και σε όφελος των επιχειρήσεων αλλά και του καταναλωτή.

Ο κλάδος της υδατοκαλλιέργειας θα πρέπει να συνεχίσει να αναπτύσσεται δυναμικά και να δοθούν δυνατότητες μετεγκατάστασης των μονάδων ιχθυοκαλλιέργειας, όπου υπάρχουν προβλήματα ομαλής λειτουργίας των μονάδων, στα πλαίσια πάντα του χωροταξικού σχεδιασμού. Η δημιουργία Π.Α.Υ. σε συγκεκριμένες θαλάσσιες εκτάσεις θα μειώσει τις τριβές μεταξύ αντιμαχόμενων χρηστών γης και θα διευκολύνει τις επιχειρήσεις ώστε να αφιερωθούν στην παραγωγή και την εμπορία των προϊόντων τους. Ειδικά για το Μαλιακό κόλπο, θα πρέπει να εκπονηθεί μελέτη για τη φέρουσα ικανότητα του κόλπου, ιδιαιτέρως σε ότι αφορά την εκτροφή οστρακοειδών.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πρωτογενούς Τομέα θα πρέπει να αλληλεπιδρά με το αντίστοιχο Περιβάλλοντος της Περιφέρειας και να διασυνδεθεί τουλάχιστον σε δύο σημεία:

α) την προστασία του ενδιαίτηματος των κινδυνευόντων ενδημικών ιχθύων εσωτερικών υδάτων της περιφέρειας, όπου η βιοποικιλότητα είναι τεράστια και συγκεκριμένα:

- i) *Barbus euboicus*, Ευβοϊκή Μπριάνα, (Μανικιώτικο)
- ii) *Pungitius hellenicus*, Ελληνοπυγόστεος (σύστημα Σπερχειού)
- iii) *Pelagus marathonicus*, Αττικόψαρο
- iv) *Telestes beoticus*, Πασκόβιζα, (Βοιωτικός Κηφισός, Υλίκη)
- v) *Luciobarbus graecus*, Σκαρούνι (σύστημα Σπερχειού, σύστημα Βοιωτίας)
- vi) *Rutilus ylikensis*, Χιροκόβα (ενδημικό Βοιωτίας)
- vii) *Scardinius graecus*, Καλαμίθρα (Υλίκη, σύστημα Κωπαϊδας)

β) την επανύγρανση – επανασύσταση της τέως λίμνης Ξυνιάδας, που κάποτε στήριζε την αλιευτική παραγωγή εσωτερικών υδάτων της περιοχής

Τέλος, θα πρέπει να ενισχυθούν οι υπηρεσίες αλιείας με επιστήμονες ιχθυολόγους, όπως άλλωστε και όλες οι γεωτεχνικές υπηρεσίες.

Για τη Δ.Ε.
Ο Πρόεδρος

Ιωάννης Χρ. Αναγνωστόπουλος